

Mål C -930/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

20 december 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Conseil du contentieux des étrangers (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

13 december 2019

Sökande:

X

Svarande:

État belge

1. Saken i det nationella målet

- 1 Algeriske medborgaren X gifte sig den 26 september 2010 med franska medborgaren S.K. i Alger (Algeriet). X anlände till Belgien den 22 februari 2012 för att förenas med sin hustru som hade uppehållstillstånd i Belgien. X erhöll ett uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem.
- 2 Makarna X och S.K. har ett barn tillsammans.
- 3 Efter fem års äktenskap och två års samlevnad i Belgien tvingades X, efter att ha utstått våldsamheter från sin hustrus sida (förolämpningar, fysisk misshandel och dödshot), att lämna makarnas gemensamma hem. Den 22 maj 2015 bosatte sig X på en annan adress än sin hustru och dotter. Makarna har sedan dess inte återupptagit sitt liv tillsammans. Sedan den 10 september 2015 är S.K. bosatt i Frankrike med parets barn.
- 4 Den 14 december 2017 beslutade svaranden att återkalla X:s uppehållsrätt. Svaranden har påpekat att X förvisso befunnit sig under ”särskilt svåra omständigheter” (misshandel under äktenskapet). Enligt svaranden har X dock

inte styrkt att han har tillräckliga egna tillgångar för att försörja sig för att inte vara beroende av socialt bistånd såsom belgisk lag kräver.

- 5 Den 26 januari 2018 väckte X talan om ogiltigförklaring av detta beslut vid Conseil du contentieux des étrangers.

2. Anförda unionsbestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

- 6 I artikel 20 föreskrivs följande:

”Likheter inför lagen

Alla människor är lika inför lagen”.

- 7 I artikel 21 föreskrivs följande:

”Icke-diskriminering

1. All diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning ska vara förbjuden.

2. Inom tillämpningsområdet för fördragen, och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i dem, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden”.

Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening

- 8 I artikel 15 föreskrivs följande:

”1. Senast efter fem års vistelse, och under förutsättning att familjemedlemmen inte har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än familjeåterförening, har make/maka eller ogift partner samt barn som har uppnått myndig ålder rätt till att efter ansökan, om så krävs, få eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd.

Medlemsstaterna får inskränka beviljandet av det uppehållstillstånd som avses i första stycket till make/maka eller ogift partner vid upplösning av familjebanden.

2. Medlemsstaterna får bevilja eget uppehållstillstånd för myndiga barn och sådana släktingar i direkt uppstigande led som omfattas av artikel 4.2.

3. Om personer som rest in i medlemsstaten för familjeåterförening blir änklingar/änkor, skiljer sig, separerar eller om deras släktingar i direkt upp- eller nedstigande led av första graden avlider, får de, efter ansökan, om så krävs, beviljas eget uppehållstillstånd. Medlemsstaterna skall anta bestämmelser som garanterar att oberoende uppehållstillstånd utfärdas i särskilt ömmande fall.

4. Villkoren för beviljande av eget uppehållstillstånd och för giltighetstiden för eget uppehållstillstånd skall fastställas enligt nationell lagstiftning.”

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG.

9 I artikel 13 föreskrivs följande:

Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar vid äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap

1....

2. Utan att det påverkar tillämpningen av andra stycket skall äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap som avses i artikel 2.b inte leda till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat

...

c) om detta är befogat med hänsyn till särskilt svåra omständigheter t.ex. att ha varit utsatt för våld i hemmet medan äktenskapet eller det registrerade partnerskapet bestod, eller

...

Innan personerna i fråga förvärvar permanent uppehållsrätt skall det fortfarande vara ett krav för uppehållsrätten att de kan visa att de är anställda eller egenföretagare eller har tillräckliga tillgångar för sig själva och sina familjemedlemmar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under sin uppehållsperiod, samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten, eller att de är medlemmar i en familj som redan är bildad i den mottagande medlemsstaten av en person som uppfyller dessa krav. ...”

Parternas huvudargument.

3.1 X

- 10 X anser att han utsatts för en omotiverad särbehandling i egenskap av make till en unionsmedborgare jämfört med en make till en tredjelandmedborgare med obegränsad uppehållsrätt, i synnerhet när samlevnaden upphört på grund av våld under äktenskapet.
- 11 Hans uppehållsrätt är nämligen underställd ett krav på arbete eller tillräckliga tillgångar medan detta villkor inte gäller i det andra fallet.
- 12 X har gjort gällande att nämnda diskriminering strider mot artiklarna 20 och 21 i stadgan.

3.2 Svaranden

- 13 Sökanden har i förevarande fall inte visat på vilket sätt hans situation (i egenskap av familjemedlem till en unionsmedborgare) är jämförbar med situationen för en familjemedlem till en tredjelandmedborgare som har obegränsad uppehållsrätt.
- 14 En unionsmedborgares situation kan inte jämföras med tredjelandmedborgares situation. Detsamma gäller (f.d.) familjemedlemmars situation.
- 15 Även om det antas att de två jämförda kategorierna liknar varandra – vilket inte är fallet – grundas den särbehandling som sökanden har påtalat på ett objektiva kriterium och kan inte anses oproportionerlig.
- 16 Den angripna bestämmelsen, som uppställer krav på tillräckliga tillgångar, införlivar nämligen direktiv 2004/368 och i synnerhet artikel 13 däri med nationell rätt.
- 17 Vad gäller icke-diskrimineringsprincipen i artikel 21 i stadgan, motsvarar dess punkt 2 vidare artikel 18 första stycket FEUF (f.d. artikel 12 EG) (Se förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 2007, s. 17). EU-domstolen har slagit fast att "[d]enna bestämmelse ... kan inte tillämpas på fall där medborgare i medlemsstaterna särbehandlas i förhållande till medborgare från tredjeland" (dom av den 4 juni 2009, Vatsouras och Koupatantze, C-22/08 och C-23/08, EU:C:2009:344, punkt 52). Artikel 21.2 i stadgan är således endast tillämplig i situationer då en medborgare i en medlemsstat utsätts för en diskriminerande behandling i förhållande till medborgarna i en annan medlemsstat enkom på grund av sin nationalitet, vilket inte är fallet här. Det föreligger således inte någon diskriminering med avseende på artikel 21 i stadgan i förevarande mål.

4. Conseil du contentieux des étrangers bedömning

- 18 Conseil du contentieux des étrangers konstaterar att familjemedlemmar som utsatts för misshandel verkligen är föremål för skillnad i behandling beroende på om de åtnjuter en familjeåterförening med en unionsmedborgare eller med en tredjelandsmedborgare med tillstånd att uppehålla sig i Belgien.
- 19 I båda fallen åtnjuter de rätt till förlängd vistelse om samlevnaden upphör på grund av misshandel. Till skillnad från familjemedlemmar till en unionsmedborgare är familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare som utsatts för misshandel inte skyldiga att bevisa annat än misshandeln.
- 20 Cour Constitutionnelle de Belgique (Konstitutionsdomstolen i Belgien) har redan slagit fast att denna skillnad i behandling mellan familjemedlemmar till en belgisk medborgare och familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare inte var motiverad. Nämnda domstol betonade dock härvidlag att de aktuella bestämmelserna ”är tillämpliga på familjemedlemmar till en belgisk medborgare som inte använt sin rätt till fri rörlighet. I sådant fall följer tillämpningen av de lagstadgade villkoren på en belgisk medborgares familjemedlemmar inte av införlivandet av direktiv 2004/38/EG med nationell rätt utan grundas i stället på ett självständigt beslut av lagstiftaren” (dom nr 17/2019 av den 7 februari 2019).
- 21 I förevarande fall har svaranden tillämpat en lagstadgad bestämmelse som införlivar en bestämmelse som föreskrivs i ett direktiv (artikel 13.2 i direktiv 2004/38/EG). Denna reglering skiljer sig från den som föreskrivs i ett annat direktiv för familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare (artikel 15 i direktiv 2003/86/EG).
- 22 Enligt fast praxis från EU-domstolen är nationella domstolar inte behöriga att pröva unionsrättsaktens lagenlighet (dom av den 22 oktober 1987, Foto-Frost, 314/85, EU:C:1987:452, punkt 15). Conseil du contentieux des étrangers anser det därför nödvändigt att vända sig till EU-domstolen för att avgöra frågan om diskriminering föreligger till följd av den skillnad i behandling som unionslagstiftaren gör mellan två kategorier av familjemedlemmar som omfattas av två olika unionsrättsliga instrument.
- 23 All unionsrättslig lagstiftning ska kunna prövas mot bakgrund av likabehandlingsprincipen eller icke-diskrimineringsprincipen såsom dessa föreskrivs i artiklarna 20 och 21 i stadgan. Om en konform tolkning inte är möjlig ska rättsakten ogiltigförklaras och de nationella bestämmelser som antagits med tillämpning av denna rättsakt ska lämnas utan avseende.
- 24 Vad sedan gäller de argument som svaranden har utvecklat såvitt gäller tillämpningen av artikel 21 i stadgan (se punkt 17) anser Conseil du contentieux des étrangers inte sig vara skyldigt att bemöta dem, eftersom EU-domstolen kommer att uttala sig om tillämpningen av artikel 20 eller 21.1 eller 21.2 i stadgan i förevarande fall.

- 25 Mot denna bakgrund anser Conseil du contentieux des étrangers det nödvändigt att begära förhandsavgörande från EU-domstolen angående frågan huruvida det förhållandet att det fastställs ytterligare ett allmänt villkor i artikel 13.2 i direktiv 2004/38/EG är förenligt med artiklarna 20 och 21 i stadgan och följaktligen huruvida denna unionsrättsliga bestämmelse är giltig.

Fråga som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 26 Conseil du contentieux des étrangers hänskjuter med stöd av artikel 267 FEUF följande fråga till EU-domstolen :

”Innebär artikel 13.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier ett åsidosättande av artiklarna 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i den mån det i förstnämnda artikel stadgas att äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap som avses i artikel 2.b inte ska leda till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat – i synnerhet om detta är befogat med hänsyn till särskilt svåra omständigheter t.ex. att ha varit utsatt för våld i hemmet medan äktenskapet eller det registrerade partnerskapet bestod – men enbart under förutsättning att de berörda kan visa att de är anställda eller egenföretagare eller har tillräckliga tillgångar för sig själva och sina familjemedlemmar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under sin uppehållsperiod, samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten, eller att de är medlemmar i en familj som redan är bildad i den mottagande medlemsstaten av en person som uppfyller dessa krav, medan artikel 15.3 i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening – som föreskriver samma möjlighet till fortsatt uppehållsrätt – inte underställer sådan fortsatt uppehållsrätt detta sistnämnda villkor?